

INTRODUCERE

Lucrarea *Politici financiare ale întreprinderii. Metode și practici de gestiune și bugetare a afacerilor* a fost structurată în așa fel încât să poată fi utilizată ca îndrumar pentru consultanții financiari de afaceri profesioniști. Lucrarea poate fi considerată un ghid care să le permită utilizatorilor să se inspire în aplicarea celor mai bune procese de consiliere și consultanță în politicile financiare ale întreprinderii. Cartea poate fi și un instrument de instruire pentru consultanții mai puțin experimentați.

Amplasarea acestei lucrări și în viitor a altora este urmare a ofertei de servicii pe care am propus-o mediului universitar, academic, privat și public etc., în scopul de a identifica acele soluții economice, financiare, sociale care să poată contribui la relansarea economiei românești, având ca principal vector al dezvoltării cunoașterea.

Lucrarea examinează rolul, tehnicile și activitățile unei societăți comerciale, punând accentul pe relația client/consultant în afaceri. Această lucrare poate fi utilizată ca fundament pentru pregătirea profesională inițială a unui consultant în afaceri și este însoțită de liste de control ce pot fi folosite în lucrul cu clienții și ca material de pregătire.

În România asistența oferită de consultantul în afaceri nu este încă suficient de bine recunoscută, iar existența consultantului în afaceri specializat este relativ rară. Activitatea consultantului în afaceri presupune implicarea acestuia în susținerea și dezvoltarea unei afaceri prin utilizarea competenței și abilităților sale.

Această lucrare încearcă să identifice rolul consultantului în afaceri specializat și abilitățile necesare desfășurării efective a acestui tip de activitate.

Lucrarea mai poate fi utilizată ca fundament pentru programele de formare a proaspeților consultanți în afaceri și a celor care doresc să-și dezvolte cunoștințele pe care deja le posedă.

În acest context, trebuie subliniat că pentru a-și asigura credibilitatea și acceptarea din partea mediului de afaceri, consultanții în afaceri trebuie să aibă următoarele calități morale și profesionale:

- integritate absolută;
- experiență foarte specializată;
- cunoștințe cuprinzând inclusiv detalii tehnice;
- cunoștințe generale cum ar fi managementul în afaceri;
- abilități de comunicare;
- capacități de lucru în rețea;

- capacitate de a soluționa problemele etc.

Consultantul în afaceri trebuie să aibă competența profesională de a putea asigura consultanță și expertizare în domenii ca:

- elaborarea de metode și politici de gestiune și bugetare a afacerilor;

- probleme comerciale generale sau specifice, finanțe-contabilitate, asistență managerială în vederea îmbunătățirii eficienței și profitabilității societăților comerciale, adaptarea producției la necesarul pieței, rentabilizarea investiției de fonduri, elaborarea planului de afaceri, metode de evaluare și management de sistem. Să asigure de asemenea asistență în domeniul restructurării și rentabilizării în vederea privatizării, asistență către micii întreprinzători, administrații locale, implicând aspecte multiple legate de producție, comerț și servicii și ceretare-dezvoltare-inovare.

Cel care aspiră la statutul socio-profesional de consultant în afaceri trebuie să se obișnuiască cu tehnicile și practicile prezentate în detaliu în cadrul acestui ghid, deoarece acest fapt va contribui la folosirea celor mai bune instrumente și la dezvoltarea de către clienți a unor afaceri de succes bine conduse.

București, 1 iunie 2015

Conf. univ. dr. Gabriel I. NĂSTASE

ARGUMENT

Suntem într-o perioadă de criză economică și socială, iar greșelile celor care ne guvernează continuă și se amplifică periculos.

Costurile acestei crize devin din ce în ce mai mari și mai apăsătoare asupra nivelului nostru de trai.

Am susținut și încă mai susținem că una dintre soluțiile de forță, de ieșire din criză este inovarea.

Din păcate acest concept nu numai că nu este înțeles și aplicat corespunzător, dar este și neglijat cu o indiferență ucigătoare.

Argumentele pe care vi le vom prezenta vor fi în susținerea punctului nostru de vedere și cred că pentru cititorii noștri vor constitui prilejul unei profunde reflecții asupra a ceea ce trebuie să facem pentru a construi o Românie puternică și demnă de trecutul ei glorios!

Cercetarea științifică românească, este vizibilă la nivel mondial, dar lipsește cu desăvârșire.

Un studiu realizat de Național Science Board din SUA plasează România pe ultimele locuri în lume la capitolele producție științifică și cheltuieli cu cercetarea.

Țara noastră este întrecută de state precum Africa de Sud, Egipt sau Chile și se clasează abia pe locul 43 din 45.

Cercetătorii români de succes nu au fost luați prin surprindere de aceste cifre.

Mulți dintre ei, fără a fi sindicalizați sau politizați, încă din anul 1990, au atras atenția că fără un *Program de dezvoltare a României pe termen lung, prin știință și tehnologie* – un veritabil “contract social al științei”, locul României în lume va rămâne o oglindire a indiferenței autorităților față de acest domeniu, dar și a lipsei de pregătire a personalului alocat și încă existent în cadrul Ministerul Educației și Cercetării Științifice.

Astfel, după 25 de ani, am devenit o veritabilă colonie tehnologică.

Nici nu se mai pune problema atingerii obiectivului Lisabona, care prevedea pentru țările UE alocarea a 3% din PIB pentru cercetare.

Decizia guvernului reprezintă mai mult decât o tragedie pentru știința românească. **Ea este o amenințare la adresa securității naționale.** Aceasta este o situație cunoscută de toți cei care au absolvit Colegiul Național de Apărare sau au studii avansate de management și fac parte din actualul Guvern.

Nimeni din cele 14 institute de cercetări economice din România, invizibile internațional ca realizări științifice și care nu cunoaștem a se fi remarcat cu ceva

deosebit pe plan național, **nu a acordat un sfat competent în acest domeniu guvernelor care s-au succedat la conducerea României**. Reevaluarea structurii instituțiilor de cercetare, o reformă a cercetării, conform principiului acceptat **bani contra reformă** nu a fost și nu a interesat până în momentul de față pe nimeni, inclusiv Guvernul Ponta.

În loc de alte comentarii finale asupra indiferenței față de documentul mai sus menționat din partea guvernanților noștri și a clasei politice, cităm din raportul lui F. Fillon, Ministrul Învățământului Superior și Cercetării, la data respectivă, susținut în cadrul „**consultării naționale din Franța privind marile obiective ale cercetării franceze (iunie 1994)**”: *„cercetarea este o condiție a independenței noastre într-o lume unde suveranitatea se măsoară din ce în ce mai mult în funcție de capacitatea noastră de a stăpâni tehnologiile cele mai avansate și de a ne păstra locul în aventura științifică internațională. Prima sarcină a cercetării subvenționate din banul public este aceea de a menține locul Franței în efortul științific și tehnologic global.... Dacă vom fi la nivelul cel mai ridicat în această competiție științifică, atunci vom putea beneficia din plin și de cunoștințele pe care noi nu le producem. Prin legătura sa organică, inseparabilă, cu învățământul universitar, cercetarea influențează direct pregătirea generației de mâine, factor decisiv, fiindcă resursele umane vor fi în prim planul performanței economice și a coeziunii sociale”*.

Reducerea dramatică a bugetului pentru cercetare înseamnă renunțarea României la o **strategie proprie a cercetării**. Fondurile structurale sunt oricum puține, se vor termina la un moment dat, și este de la sine înțeles că nu vor finanța europenii cercetarea din România pe banii lor.

Chiar, dacă se va mări bugetul cercetării la următoarea rectificare bugetară, răul a fost deja făcut – **pierderea încrederii** într-o evoluție pozitivă a situației cercetării, așa cum o impun numeroasele acorduri ale UE, la care a aderat și țara noastră.

București, 1 iunie 2015

Conf. univ. dr. Gabriel I. NĂSTASE

CAPITOLUL 1

IMPLICAȚII ALE INTEGRĂRII ECONOMICE

1.1. Aspecte generale privind vulnerabilitățile ramurilor economice europene asupra economiei României

Contextul actual al crizelor structurale extinse și contagierea multor economii determină abordarea acestei probleme în fiecare context economic și în fiecare prelegere de natură economică.

Desigur în abordarea fiecărei probleme negative se începe cu cauza. Criza economica trebuie abordată mai întâi teoretic - conceptual, trebuie mai întâi să conștientizezi latura crizei, expertizată și nuanțată științific.

Abordarea teoretică a crizei cuprinde fundamente și teorii care descriu și prognozează apariția, extinderea și eliminarea crizei. Dar dacă în teorie criza poate fi eliminată prin metode științifice, în practică criza poate fi doar corectată, pot fi rezolvate doar anumite aspecte grave.

Din câte cunoaștem nu prea exista un antidot al malignității sau benignității crizei economice.

Din motivul enunțat mai sus, trebuie analizate și aspectele ce coboară în realitatea crizei, realitate care nu poate fi în totalitate descrisă în teorie.

Din analiza evoluției istorice a crizelor se descoperă aspecte similare ale simptomatologiei crizei dar trebuie studiate și forme mutante determinate poate chiar de evoluția și dinamica economiei. Formele mutante ale crizelor sunt surprinzătoare, nu le poți găsi rezolvarea decât în abordarea științifică, doar după ce a trecut fenomenul. Trebuie să te apropii cu mijloace modeste de studiu și analizezi și asupra acestor aspecte.

Bineînțeles că și în domeniul gestionării fondurilor structurale trebuie analizat și cazul României în această criză. Considerăm că nicio criză nu seamănă cu alta iar abordarea și aplicarea unor măsuri de succes în alte perioade de criză poate să aibă efecte negative. Rezolvarea crizelor se face prin conștientizarea unui comportament decent în lupta cu limitele economiei.

Fondurile structurale și de coeziune nu pot rezolva toate problemele economiei dar pot contribui la ameliorarea vulnerabilităților.

„Prin dezvoltare economică se înțelege îmbunătățirea sistematică, de durată și la nivel de masă, a condițiilor materiale de viață, adică a condițiilor din sfera consumului: hrana, îmbrăcămintea, locuința, dotarea locuinței, mijloacele de transport, comunicațiile, accesul la diverse servicii etc. o abordare comună de acest tip se dovedește adecvată, pentru că exprimă corect așteptările oamenilor,

în calitate de consumatori, din partea economiei”¹. Conform definiției fostului vicepremier polonez, această abordare simplă a dezvoltării economice este fundamentată, pentru că indiferent de performanțele statistice ale indicatorilor economici, dezvoltarea economică a unei țări este utopică fără satisfacerea condițiilor de viață decentă. Pentru România, la fel ca și pentru Polonia, membre a Uniunii Europene, dezvoltarea economică este imperios necesară.

Pentru recuperarea anilor pierduți într-un sistem care a gândit altfel economia, libertatea și dezvoltarea, și pentru afirmarea în Uniunea Europeană, a unei națiuni sănătoase, prospere, educate, libere și demne, integrarea europeană a României trebuie privită din interior spre exterior, prin eforturi interne care să contribuie la dezvoltarea economică, pentru a participa performant și competitiv pe piața concurențială a Uniunii Europene extinse.

Bunăstarea economică este o parte a bunăstării umane. Ea se poate aprecia ca bunăstare a individului sau familiei și ca bunăstare a grupurilor sau colectivă. Bunăstarea economică reflectă starea condițiilor naturale, de capital și de cultură care asigură integritatea vieții biologice, satisfacerea trebuințelor materiale, sociale și spirituale, ce permit manifestarea permanentă și în ascensiune a personalității umane. Sărăcia reflectă lipsa materială și monetară – financiară, situată sub un prag considerat minim de existență decentă a omului.²

Conform principiilor integrării economice, „creșterea gradului de integrare va conduce la creșterea PIB la nivel comunitar și a veniturilor pe cap de locuitor în fiecare din statele membre. Elementul catalizator în acest caz îl reprezintă creșterea concurenței între firme tot mai eficiente, care acționează pe o piață tot mai extinsă”³.

Politica de integrare a României în Uniunea Europeană constituie o necesitate durabilă, care presupune o serie de exigențe economice, sociale, politice, culturale, pentru îndeplinirea cărora trebuie să acționeze concertat întreaga populație.⁴

Adoptarea acquis-ului comunitar impune și funcționarea efectivă a instituțiilor și performanța economiei naționale. Potrivit economistului Daniel Dăianu, reformele cerute de aderarea la Uniunea Europeană sunt mai dificile și mai complexe decât crearea unei economii de piață și a unei democrații liberale.

¹ **BALCEROWICZ** Leszek, *Libertate și dezvoltare*. Editura COMPANIA, București, 2001, pag. 36.

² **CIUCUR** Dumitru (coordonator), *Economie*. Editura ECONOMICĂ, București, 2001, pag. 713 – 715.

³ **DRĂGAN** Gabriela, *România și managementul instrumentelor structurale*, Institutul European din România (IER), București, 2004, pag. 7.

⁴ **CIUCUR** Dumitru (coordonator), *Economie*. Editura ECONOMICĂ, București, 2001, pag. 699.

Adoptarea acquis-ului comunitar a presupus nu doar adoptarea reglementărilor și normelor europene ci și funcționarea efectivă a instituțiilor autohtone, ca precondiție pentru performanța economică și socială. Astfel, politica economică elaborată și aplicată de instituțiile statului, în limitele de competență ale fiecăreia, trebuie să se axeze pe problemele reale. Soarta industriei naționale depinde de modul în care sectoarele interne se integrează în sistemele industriale europene, în acest sens instituțiile statului, prin instrumentele de politică economică trebuie să ajute la dezvoltarea unui mediu de afaceri favorabil dezvoltării investițiilor în industrie.

În economia de piață, problema principală de remodelare a industriei este în sarcina directă a companiilor de profil, dar statul trebuie să asigure cadrul legal și instituțional pentru dezvoltarea unui mediu de afaceri concurențial sănătos. Firmele producătoare trebuie să-și modernizeze tehnologiile și liniile de fabricație, pentru realizarea unor produse comparabile calitativ cu cele de pe piața europeană.

Integrarea comerțului național în cel european și mondial impune ca oferta de produse, atât pentru piața internă cât și cele destinate pieței externe, să fie în concordanță cu noile exigențe calitative ale produselor pe piața mondială.

O politică esențială pentru dezvoltarea politicii industriale a unei țări este politica comercială, de asemenea politica de dezvoltare regională perfuzează cu bani europeni domeniile vulnerabile pentru eliminarea disparităților de dezvoltare și creșterea competitivității economice.

Politica comercială a constituit unul din instrumentele de bază prin care politica industrială și-a atins obiectivele pentru dezvoltarea preferențială a unor anumite ramuri industriale, pentru protecția produselor indigene față de concurența străină și promovarea produselor pe piețe externe.

În afară de avantajele comerciale și financiare pe care le implică adoptarea politicii comerciale comune de către România, în domeniul producției industriale intervin și costuri.

Astfel, reducerea protecției vamale afectează producția acelor mărfuri industriale care lipsite de apărarea taxelor vamale la importul produselor străine concurente, devin necompetitive pe piața internă, în primul rând.

În România, în ultimii ani, populația a migrat de la oraș în zona rurală, sau din zona rurală în străinătate, dar este posibil ca această situație să se inverseze sau, prin crearea unor ferme specializate să crească numărul populației active specializate, în zonele rurale. Aceste situații de surplus de forță de muncă în zona rurală nu poate crea dezechilibre majore, deoarece o mare parte a populației tinere din aceste zone preferă să muncească în străinătate.

În multe locuri din țară, agricultura este la limita de subzistență: productivitatea este foarte scăzută, competitivitatea produselor este modestă, iar produsele se vând la prețuri foarte mici. Printre cauzele stării precare a agriculturii se află fărâmițarea excesivă a terenurilor, dotarea tehnică primitivă a